

RUTA LITERÀRIA *RETRUM* DE FRANCESC MIRALLES

Ivana Ares Seijo, Directora de la Biblioteca de Can Llaurador de Teià. Av. J. Roca Suárez-Llanos, 40. 08329, Teià. 93 555 01 04, aressi@diba.cat, <www.teia.cat>.

Resum:

La Biblioteca de Can Llaurador de Teià ha elaborat una ruta literària a partir de les novel·les juvenils *Retrum* i *Retrum 2* de l'escriptor Francesc Miralles. Els llibres tracten de les aventures d'en Christian, un adolescent que viu a Teià, quan coneix un grup de joves gòtics que s'agermanen amb els morts als cementiris. La biblioteca ha confeccionat la ruta literària a partir d'un buidatge exhaustiu dels dos llibres. A partir d'aquí s'ha dividit la ruta en diferents apartats: Teià, Maresme, Barcelona i Europa. Els productes i activitats associats a la ruta estan directament relacionats amb les experiències dels protagonistes.

Paraules clau: rutes literàries, cementiris, Teià, Retrum, Francesc Miralles, Biblioteca de Can Llaurador, lectura per a joves.

Resumen:

La Biblioteca de Can Llaurador de Teià ha elaborado una ruta literaria a partir de las novelas juveniles *Retrum* i *Retrum 2* del escritor Francesc Miralles. Los libros tratan de las aventuras de Christian, un adolescente que vive en Teià, cuando conoce a un grupo de jóvenes góticos que se hermanan con los muertos en el cementerio. La biblioteca ha confeccionado la ruta literaria a partir de un vaciado exhaustivo de los dos libros. A partir de aquí se ha dividido la ruta en diferentes apartados: Teià, Maresme, Barcelona i Europa. Los productos y actividades asociadas a la ruta están directamente relacionados con las experiencias de sus protagonistas.

Palabras clave: rutas literarias, cementerios, Teià, Retrum, Francesc Miralles, Biblioteca de Can Llaurador, lectura para jóvenes.

Ruta literària *Retrum* de Francesc Miralles

Us presentem la ruta literària que ha elaborat la Biblioteca de Can Llaurador de Teià a partir exclusivament dels dos llibres de Francesc Miralles: *Retrum* i *Retrum* 2. En aquesta comunicació intentarem seguir el procés de creació de la ruta. Veureu que el que hem fet és esbremar el contingut dels llibres, la nostra única font d'inspiració per confeccionar la ruta. Vam descodificar i estructurar l'univers dels dos llibres d'una manera sistemàtica, llegint-los com si a cada fragment, a cada frase i a cada paraula hi hagués amagat un tresor. No és habitual que Teià sigui escenari d'una novel·la, així que aquests dos llibres van suposar per a la biblioteca un autèntic regal.

Un cop vam fer un buidatge exhaustiu dels indrets, la música, els llibres i el recorregut dels protagonistes, va venir la pluja d'idees. La nostra creativitat havia d'anar estretament lligada als llibres, per no desvirtuar-los i convertir-los en annexes de la nostra ruta. Havien de ser-ne els protagonistes. Totes les activitats programades a l'entorn de la ruta estan relacionades amb els elements bàsics dels llibres: cementiris, música, llibres, el tren, la nit, el maquillatge, els establiments comercials, etc. També ens vam valer dels fragments dels llibres per convèncer els patrocinadors de la importància de la participació en el projecte: cada correu electrònic incloïa un o diversos fragments dels llibres on s'esmentava la importància dels viatges en tren, de l'Interrail o dels cementiris a Barcelona.

Aquí no hi trobareu un manual de com fer una ruta literària, tampoc tindreu una bibliografia exhaustiva sobre rutes literàries, perquè cada ruta és diferent i aquesta està basada íntegrament en el contingut de les dues obres. El que pretenem, bàsicament, és mostrar la nostra experiència, un procés que segurament pot semblar evident i previsible però que, per a l'equip de la biblioteca, va suposar una feina intensiva de dos anys, des de la lectura dels llibres fins a la creació de la ruta i la planificació de les activitats dinamitzadores.

Esperem que la nostra experiència sigui encoratjadora i us serveixi d'inspiració per crear les vostres pròpies rutes i activitats literàries. Només necessiteu un/s llibre/s que parlin del vostre municipi i treure'ls el suc amb molta imaginació.

1. La descoberta

La tardor del 2010, la Biblioteca de Can Llaurador va rebre la proposta per part de l'autor Francesc Miralles d'acollir la presentació del seu llibre *Retrum*. La presentació incloïa un concert en petit format de la banda sonora del llibre a càrrec del grup Nikosia. Es aquí on coneixem que el protagonista del llibre és un adolescent que viu a Teià i que bona part de la trama de la novel·la passa en aquest poble.



«Teià té sis mil ànimes i forma part de l'anomenat "triangle d'or" del Maresme. Juntament amb Alella i el Masnou, es va convertir en un dels pobles més pròspers del país quan molts nous rics de Barcelona van establir-hi la residència».

Teià és un poble de muntanya del Maresme amb una població de 6.000 habitants situat a 22 km de Barcelona. Malgrat tenir molta activitat cultural i social, no disposa d'una marca reconeguda fora del poble, d'un segell cultural que l'identifiqui com ara les poblacions veïnes (Tiana i Lola Anglada o Alella i Ferrer i Guàrdia).

Per a una biblioteca petita com la nostra que Teià aparegui en un llibre és tot un esdeveniment.

2. La lectura

El 2011 es publica la segona part del llibre: *Retrum 2: la neu negra*, després de l'èxit del primer llibre. És en aquest punt que s'inicia la lectura dels dos llibres per valorar si és possible incorporar-los al club de lectura de la biblioteca.

La lectura dels llibres, des d'una perspectiva de treball, ens va permetre identificar alguns components característics i únics de la narració.

2.1 Elements principals

«Quan no estudiava, passava l'estona escoltant música clàssica i llegint els romàntics anglesos. M'agradaven els poemes d'amor impossible, les novel·les gòtiques, les visions d'ultratomba de ments turmentades que em parlaven a través dels segles.»

«Mentre escoltava Alina i llegia Lord Byron, aquells tres individus havien pujat el pendent del cementiri.»

L'anàlisi de les novel·les va esdevenir tot un descobriment i, de seguida, es va veure la necessitat de fer un buidatge exhaustiu de tres elements principals dels llibres que ens proporcionen el contingut de la ruta:

- **indrets:** cementiris, monestirs, restaurants, bars, equipaments culturals i educatius.
- **música:** tant la banda sonora dels dos llibres com la música que escolten els protagonistes.
- **llibres:** el protagonista és un gran lector i hi ha moltes referències a les seves lectures i, en especial, a la literatura romàntica i gòtica.

2.2 La indumentària

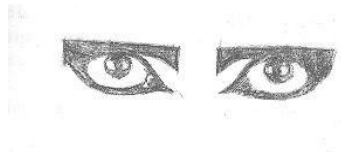
El fet que el protagonista sigui un adolescent ens porta a tenir en compte altres elements importants d'aquesta etapa vital: la indumentària. La seva identificació ens va ajudar molt a perfilar les activitats posteriors.

Quan el protagonista ingressa a la societat «Retrum» existeix una estètica gòtica representada per la pal·lidesa del rostre i la roba negra.

«[...] Vestien tots tres de negre i portaven una flor violeta a la solapa. Duien els llavis pintats del mateix color i la pal·lidesa extrema revelava que s'havien posat maquillatge blanc.»

«[...] —Tots portem damunt l'ungüent de la pal·lidesa: és la nostra manera d'honorar els morts. La Lorena et donarà un pintallavis morat. Només et faltaria una capa negra o un abric llarg del mateix color i...»

«La vocalista de Night Shift, la Siouxsie, en un concert del 1983, duia uns llargs guants negres que em van fer pensar en l'Alèxia. [...] Quan el zoom es va acostar als seus ulls, vaig descobrir que l'Alèxia es pintava exactament igual que "la Deessa de Gel", com també era coneguda la cantant [...]».



2.3 El tren

En Christian, el protagonista, és un jove que viu a Teià i fa vida al poble. Assisteix a les classes de l'Institut de Teià, freqüenta els diferents bars i, sobretot, el cementiri. Malgrat tot, té la necessitat de sortir de Teià a causa de la manca d'oferta d'oci del poble. És aquí on trobem un altre element bàsic del llibre que permet al protagonista arribar allà on vol: el tren.

«Mentre contemplava el mar des del tren, vaig tractar d'allunyar aquesta idea del cap. Una Barcelona grisa es perfilava rere les xemeneies de la central tèrmica. Era sorprenent tenir una ciutat de dos milions d'habitants tan a prop i alhora viure-la tan llunyana, com si el viatge de vint minuts fos una odissea. Coneixia gent a Teià que s'aventurava a Barcelona un o dos cops l'any, com si fos un món perillós on qualsevol precaució era poca.»

«A començament de maig, vaig aconseguir una feina a l'últim lloc del món on hauria esperat passar els caps de setmana: a La Palma de Teià. Treballava rere la barra els divendres a la nit, tot el dissabte i el diumenge matí. Amb el que guanyava per hora i les propines arribaria ben just per comprar a l'agost l'abonament d'Interrail i pagar-me alguna nit d'alberg cada dos o tres dies. La resta era previst que dormíssim al tren i als cementiris.»

2.4 La nit

L'Orde dels Pàl·lids, és a dir Retrum, té com a missió recórrer els cementiris a la recerca de morts que van tenir una vida excepcional. Des del pensament que ningú mor del tot, se'ls planteja una pregunta per tal que els morts la contestin. Qui vulgui saber la resposta ha de dormir una nit sencera sobre la seva tomba.

«—Has dormit mai en un cementiri? [...]

—Aquesta és la prova. Si vols ser un dels nostres, hauràs de passar una nit sencera allà dins. Tot sol.»

3. Pla de treball

Després de llegir els llibres vam tenir l'absoluta certesa de saber que aquí hi havia una ruta literària amagada. El repte que se'ns plantejava era la manca de pressupost. Això ens va obligar a estructurar la ruta per donar cabuda a tots els elements esmentats anteriorment per nodrir-la de contingut i fer-la atractiva per tal de trobar possibles patrocinadors o col·laboradors del projecte.

3.1 Estructura de la ruta

Un cop fet el buidatge dels llocs, pobles i ciutats on transcorre l'acció vam veure que no ens podíem centrar únicament en els cementiris. Si volíem tenir el recolzament de l'Ajuntament de Teià en aquest projecte s'hauria de posar en primer pla el poble. La ruta literària hauria de ser vista com una ruta turística on s'aprofités la visita al cementiri de Teià per conèixer també altres llocs emblemàtics. Per sort el protagonista del llibre recorre restaurants, bars, l'institut i equipaments culturals del municipi.

Així doncs la ruta té cinc apartats:

- Teià
- Cementiris del Maresme
- Cementiris de Barcelona

- Cementiris d'Europa
- Sant Cugat del Vallès

3.1.1 Llocs emblemàtics de Teià

La biblioteca va establir en vuit els punts de la ruta Retrum per Teià. Tots els punts de ruta es concentren al centre del poble amb l'excepció de l'Institut, el cementiri i la biblioteca. La biblioteca de Can Llaurador de Teià es va inaugurar un any després de l'aparició del primer llibre i no surt a cap de les novel·les, però, tot i això, vam creure convenient fer-la aparèixer a la ruta.



Plànol elaborat per la dissenyadora Laura Montero www.proteo.cat

3.1.2 Personatges de Teià

La relació de l'autor amb Teià és molt personal. La seva parella és de Teià i aquí viuen els seus sogres. El coneixement tan exhaustiu dels costums i indrets de Teià prové de la seva experiència personal i de les històries

que li explica la seva família. És gràcies a aquesta relació amb Teià que, ja des del primer contacte amb l'autor i sense cap mena de pressupost ni patrocini, en Francesc Miralles ens va donar suport i encoratjar per tirar endavant la ruta.

Un dels personatges que apareix a les novel·les és en Gerard Rosés¹, pintor de prestigi. En Gerard és en aquell moment professor d'un taller de pintura a la Casa Municipal de Cultura La Unió. La situació de La Unió és privilegiada per seguir l'evolució del protagonista, ja que es troba a la cruïlla del pendent del cementiri cap a La Riera, artèria de Teià. En Gerard Rosés serà el referent d'en Christian, un jove solitari i introvertit sense més amistat que els poetes romàntics anglesos.



«Només molt de tant en tant renunciava a les meves malenconioses passejades per visitar en Gerard, l'artista del poble. El respectava perquè, als quaranta anys, havia tingut el coratge d'abandonar la seva feina i d'encalçar el somni de ser pintor.»

«Tinc una cosa per a tu —va anunciar traient de la bossa un paquet quadrat i vertical—. Em sembla que t'agradarà. [...] A l'interior, hi havia una estatueta de cartró que em va deixar estupefacte.

Era un noi amb un llarg abric negre, desplegat per la força del vent. Sota els cabells crespats, al seu pàl·lid rostre destacaven uns llavis de color morat.»

Gerard Rosés, *Retrum*. Col·lecció particular de Francesc Miralles.

Un altre personatge que apareix a les novel·les és en Murphy, Antoni Rodríguez Pedrosa, «el cambrer que havia treballat a tots els bars del poble. Tot un clàssic».

¹ www.gerardroses.com/

A tots dos els vam convidar a la xerrada amb en Francesc Miralles. En Gerard Rosés generosament ens va cedir la figura «Retrum» per a aquest acte.

3.1.3 Cementiris del Maresme

Dels cementiris de la comarca del Maresme que apareixen al llibre, Alella, El Masnou i Arenys de Mar, el més emblemàtic és sens dubte aquest últim. Els dos primers apareixen principalment a *Retrum 2*.

Arenys de Mar és en l'imaginari col·lectiu: Espriu, Sinera i el seu cementiri. D'aquest imaginari es nodreix l'autor per situar els nostres personatges al centre del ritual d'iniciació del protagonista, que s'han d'agermanar amb un mort il·lustre. Un cop més s'uneixen els elements bàsics del llibre: tren, nit, indumentària, lectures i cementiris.

«Vam caminar en silenci pel monumental espai, que ocupava una llarga extensió en un promontori damunt del mar. A diferència del de Teià, que constava d'uns quants blocs de nínxols, el cementiri que havia inspirat el poeta era ple de tombes nobles. Hi havia àngels de marbre que ploraven el difunt i obscurs panteons d'estil modernista.

Entre tota aquesta lànguida sumptuositat, em va sobtar la nuesa del nínxol de Salvador Espriu: una austera làpida sense cap mena d'ornamentació.»

3.1.4 Cementiris de Barcelona

El nostre protagonista visita tres cementiris situats a Barcelona: Horta, Poblenou i Montjuïc. Els dos últims són escenari de la seva relació amb els companys de Retrum i la visita al cementiri d'Horta és més personal: el seu germà bessó hi està enterrat.

«El cementiri de Poblenou tenia un massís pòrtic d'entrada amb columnes que feien pensar en un temple egipci. En travessar-lo, vaig trobar-hi un grup d'unes quinze persones. Els parlava un home amb vestit que duia a la mà una torxa, tot i que encara no s'havia extingit el dia.

Va interrompre el seu discurs un moment i em va preguntar:

- Ets de la ruta nocturna?
- No, he vingut pel meu compte.
- Em sap greu dir-te que el cementiri és tancat. Només poden entrar els de la ruta.
- Llavors m'apunto a la ruta nocturna.»

3.1.5 Cementiris d'Europa

«[...] vam començar a discutir la ruta. En alguns itineraris estàvem tots d'acord. Gènova, que pel que sembla tenia el cementiri més bell del món. Venècia. El cementiri jueu de Praga. El Père Lachaise de París, on hi havia enterrats Chopin, Edith Piaf i Molière, entre moltes d'altres celebritats.

—No oblidem el cementiri de Highgate, a Londres – va indicar la Lorena mentre s'allisava els cabells vermellors—. Serà el punt culminant del nostre viatge.»

Són els mateixos protagonistes els qui elaboren una ruta europea de cementiris a la mida dels seus gustos.

- Cementiri de San Michele de Venècia
- Cementiri jueu de Praga
- Père Lachaise de París
- Highgate de Londres
- Cementiri protestant o Cimitero Acattolico de Roma

3.1.6 Sant Cugat del Vallès

L'Alba, protagonista femenina indiscutible, viu en aquesta població. És al seu cementiri i al seu monestir on transcorre l'acció d'alguns capítols dels dos llibres.

«Una terrible sospita m'havia portat al cementiri de Sant Cugat, un solar desangelat amb els pins més alts que mai havia vist. A causa de l'horari d'hivern, una mica escurçat amb relació amb la resta de l'any, vaig arribar-hi mitja hora abans que tanquessin.»

3.2 Productes de la ruta

Des del començament teníem clar que la ruta havia de complir tres requisits:

- Senyalització
- Presència a Internet
- Tríptic en paper



14es JCID



Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

L'Ajuntament de Teià es va fer càrrec de la despesa del tríptic que es va encarregar a una dissenyadora local. La senyalització de la ruta es va fer a través de codis QR situats als 8 punts de la ruta a Teià i que enllaçaven amb els fragments dels llibres. Vam escollir els codis QR per ser una tecnologia fàcil i econòmica que ens va permetre enllaçar l'espai físic i el literari de manera còmoda i senzilla. Maribel Riaza² fa un recull de les aplicacions dels codis QR a les biblioteques més enllà d'un enllaç per ampliar la informació del producte o activitat que es vol promocionar. Els codis QR fora de Teià es van enviar per correu electrònic a les entitats gestores (cementiris, biblioteques, etc.) que els van col·locar als equipaments respectius.

La presència a Internet es va dur a terme amb la col·laboració d'en Daniel Bolillo, alumne en pràctiques de l'institut de Teià dins del Programa Fènix. Va elaborar:

- Llista de reproducció de les cançons esmentades als llibres.³
- Llista a *Youtube* dels vídeos dels cementiris.⁴

Des de la biblioteca es va crear un blog de la ruta amb els fragments dels llibres i les informacions d'interès sobre la ruta⁵.

3.3 Compra de fons

La biblioteca va incloure el primer llibre dins de la programació del club de lectura per a adults del mes d'abril del 2015. Va adquirir 20 exemplars de cada títol del llibre per crear un lot de club de lectura i deixar-lo en préstec a altres biblioteques.

També vam adquirir títols relacionats amb el llibre: romàntics anglesos, poetes maleïts, clàssics del vampirisme, etc. per completar la ruta literària amb les lectures del protagonista.

² Maribel Riaza. *Innovación en bibliotecas*. Barcelona: UOC, 2014, 54-61.

³ <https://soundcloud.com/bibliotecacanllaurador/sets/retrum>

⁴ www.youtube.com/watch?v=IRFHJgNA584&list=PLpGS-wQh94BUTnQI1pJdQp-l6dmoBSPNR

⁵ <http://rutaretrum.blogspot.com.es/>

3.4 Patrocinadors i col·laboradors

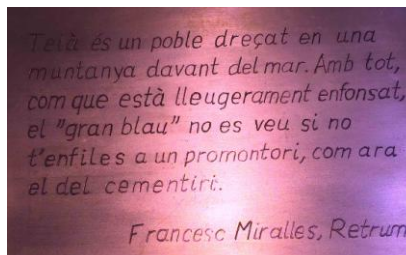
«Els bibliotecaris han de tenir imaginació per buscar fonts externes de finançament per a la biblioteca pública.⁶»

Encara que aquest apartat sigui un dels últims és indiscutiblement el primer en importància. Un cop fet el buidatge dels llibres i donada una estructura a la ruta, vam veure la necessitat de trobar patrocinadors per a les activitats que volíem dur a terme: xerrada amb en Francesc Miralles, concert del grup Nikosia davant del cementiri i premi del concurs de fotografia.

Érem conscients que cada apartat de la ruta havia de tenir un patrocinador o col·laborador per equilibrar-la. També, que l'únic que teníem eren els llibres, la ruta i moltes idees al seu voltant. A l'hora d'escriure els correus als responsables de les empreses vam incorporar els fragments dels llibres on sortien els cementiris de Barcelona i l'Interrail.

El primer contacte va ser amb Cementiris de Barcelona. La responsable de comunicació de l'empresa, Marta Aladren, va visitar el cementiri de Teià i es va comprometre a finançar les dues activitats que volíem fer a la biblioteca.

La regidoria de comunicació de l'Ajuntament de Teià es va fer càrrec del cost dels tríptics de la ruta, tant del disseny com de la impressió.



La brigada municipal va participar a través de Quico Casals en la creació i el muntatge d'un faristol a l'entrada del cementiri de Teià amb la primera frase del llibre (foto).

L'apartat de cementiris d'Europa ens va plantejar un gran repte. Com podem fer que els usuaris de la biblioteca facin com els protagonistes i recorrin Europa? Havia de ser en Interrail, evidentment. A través d'en Juan Manuel

⁶ «Directrius IFLA/UNESCO per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques» [en línia]. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2002, p. 34. <www.ifla.org/files/assets/hq/publications/archive/the-public-library-service/pg01-ca.pdf>

Moreno Díaz del Prestatge Virtual de Turisme, vam aconseguir el contacte de Joan Franco Coll, responsable del Departament de Direcció i Màrqueting d'Interrail. Interrail ens va patrocinar dos passis Interrail Global Pass de 15 dies de 2a classe per al guanyador del concurs de fotografia del cementiri de Teià.

L'empresa Stem Serveis va col·laborar cedint el material d'il·luminació del concert i l'Agrupació Fotogràfica d'Arenys de Mar (AFA) va aportar una exposició i un taller de fotografia nocturna. Amb aquestes dues col·laboracions de la comarca del Maresme es tanca el cercle de la ruta.

3.5 Activitats

Les activitats de la ruta Retrum es van concentrar durant la Revetlla de Sant Jordi del 2015, ja que vam considerar que la nit, un element tan present a les novel·les, ens havia d'acompanyar. A la Biblioteca de can Llaurador es va fer la xerrada de l'autor i el taller de maquillatge pà·lid. Es va demanar als assistents que vinguessin vestits de negre, com els protagonistes dels llibres.

Posteriorment, davant del cementiri de Teià es va dur a terme el concert de música de la banda sonora de Retrum i altres temes sinistres. El grup Nikosia ja no existeix i van acompanyar a l'autor l'escriptora, música i cantant, Hypatia Pétriz, Marc Amat, violinista, i Jordi Lligadas com a tècnic de so. Després del concert vam poder passejar pel cementiri i contemplar-lo de nit.



Tres moments de la Revetlla de Sant Jordi: xerrada amb l'autor, concert davant del Cementiri de Teià i taller de maquillatge «pà·lid».

Durant la Revetlla de Sant Jordi ens va acompanyar l'exposició fotogràfica Cementiri, una mirada nocturna, a càrrec de l'Agrupació Fotogràfica d'Arenys

de Mar (AFA)⁷. Aquesta exposició es va fer per commemorar l'Any Espriu. És precisament al costat de la tomba d'aquest poeta on el protagonista dels llibres supera el ritual de Retrum.

Generosament, en Ferran Jordan (AFA) ens va cedir una de les seves fotografies per al tríptic. L'AFA no va dubtar a oferir-nos una sessió nocturna de fotografia de llarga exposició al cementiri de Teià. La sessió teòrica es va dur a terme a la biblioteca i, després, vam fer la pràctica al cementiri de Teià. Les fotografies dels membres de l'AFA van passar a formar part de l'arxiu fotogràfic de la biblioteca.

El concurs de fotografia del cementiri de Teià neix amb la voluntat de crear un arxiu fotogràfic del cementiri, que es va veure deficient en el moment de l'edició del tríptic, i de captar el públic juvenil. El premi hauria d'enllaçar Teià i Europa i, amb aquesta idea, vam aconseguir 2 passis Interrail Global Pass de 15 dies de 2a classe per al guanyador, gentilesa d'Interrail.



Fotografia premiada: *Rugosa i lluminosa*, de Sàskia Ferrer i Alsina

De les rutes programades per cementiris, només es va poder dur a terme la ruta nocturna del cementiri de Montjuïc, al març. La ruta nocturna al cementiri de Poblenou va tenir tan d'èxit que es van exhaurir les places i la visita al cementiri del Masnou, El cementiri, un museu a l'aire lliure, no va aconseguir el públic necessari.

Les activitats de la ruta van aplegar un total de 87 participants.

⁷ «Cementiri a les fosques» [en línia].
<http://issuu.com/afaarenys/docs/cementiri_a_les_fosques/1 [Consulta: 24.112015].>

3.6 Difusió de la ruta

Una primera fase de difusió de la ruta va anar dirigida a dos objectius:

- Donar a conèixer la ruta durant la Revetlla de Sant Jordi 2015.
- Demanar col·laboració en la col·locació dels codis QR dels apartats Maresme, Barcelona i Sant Cugat.

La biblioteca es va posar en contacte amb les direccions de les biblioteques amb punt a la ruta, amb els responsables dels cementiris i amb els punts juvenils del Maresme.

També es va fer la difusió de la ruta al responsable del Prestatge Virtual de Turisme de la Biblioteca Virtual.

Retrum i *Retrum 2* són llibres de lectura obligatòria a l'Institut de Teià al curs 2015-2016.

En una segona fase, la biblioteca va intuir la necessitat de donar a conèixer la ruta a altres biblioteques, oferint els llibres per als seus clubs de lectura i un dossier amb les activitats que es van realitzar a la biblioteca. Aquest dossier inclou tota la informació de les activitats sobre la ruta. D'aquesta manera, qualsevol biblioteca que vulgui programar aquests títols al seu club de lectura tindrà, no només els llibres i els tríptics de la ruta, sinó també tota l'oferta d'activitats amb preus, contactes, requeriments tècnics, etc. per poder incloure'ls com a complement a la lectura.

Com a colofó, afegir només que l'elaboració, redacció i posada en marxa de la ruta ha representat dos anys de treball de l'equip de la biblioteca. Des del començament hem pensat que la ruta no era només per a Teià, encara que hem situat la nostra localitat en l'epicentre, sinó que és una ruta exportable a altres biblioteques. Hem treballat des d'aquesta doble perspectiva: per donar a conèixer Teià i per facilitar la implementació de la ruta a altres biblioteques. Esperem haver-ho aconseguit.